

de overlevering in laatstgenoemden zin tot haar voorwerp; zij heeft te onderzoeken of en in hoeverre deze getrouw is geweest; zij tracht den invloed, dien de eeuwen op den eersten vorm van het overgeleverde hebben uitgeoefend, op te sporen en daarna te elimineeren, zoodat de oorspronkelijke vorm van het overgeleverde teruggevonden wordt. De philologische kritiek beoordeelt dus niet den inhoud van de overlevering, het werk zelf van den auteur, dat is de taak van den geschiedvorschcr, den taalkundige, den aestheticus, den wijsgeer, den theoloog, kortom van hem, die zich bezig houdt met de studie van het vak, waartoe het overgeleverde behoort. Ik bedoel natuurlijk niet, dat de philoloog zich met deze beoordeeling in 't geheel niet heeft bezig te houden, maar dit, dat zij voor hem bijzaak, niet hoofdzaak, middel, niet doel, is. Om tot het concrete geval terug te keeren: de philologische kritiek heeft hare taak verricht, wanneer zij Livius' werk tot den oorspronkelijken, door den auteur gegeven vorm heeft terug gebracht; of hij de waarheid heeft willen en kunnen mededeelen, dat te beoordeelen is het werk van de historische kritiek; voor den philoloog is die vraag van secundair belang. Zijn ideaal is het zoo volmaakt mogelijk de tolk te zijn van zijnen auteur, niet diens beoordeelaar; hij stelt zich niet boven dezen, maar tracht geheel diens plaats in te nemen. En ofschoon het nu in de praktijk zeer moeilijk gaat de aangeduide onderscheiding steeds in het oog te houden en zuiver door te voeren, wat trouwens van elke begrenzing der wetenschappen onderling en harer deelen gezegd kan worden, toch is het om eene verwarring van beginselen, die in de philologische kritiek reeds veel kwaad heeft gedaan, te voorkomen, steeds noodig zich harer helder bewust te zijn. 1)

---

1) Minder noodig is eene onderscheiding in de philologische kritiek van eene zoo-genaamde lagere of tekstkritiek en eene hoogere of de kritiek van het echte en het onechte. Deze onderscheiding lijdt aan onduidelijkheid. Terecht wordt zij dan ook weinig meer gebruikt. Meent men, dat de hoogere kritiek het echte van het onechte heeft te scheiden (v. Urlichs, Handb. der kl. Alterth. I, pag. 7; Blass, *ibid.* pag. 146. Bernhardt, *Grundlinien zur Encyclopaedie*, Halle 1832, verstaat zelfs onder de hoogere kritiek de kritiek „durch innere Beweisgründe”, pag. 123): ook de lagere kritiek scheidt het echte van het onechte; of heeft de hoogere de echtheid van het geheel te beoordeelen, dit oordeel kan van een enkel woord in den tekst afhangen, wanneer namelijk de schrijver zijn eigen naam noemt. In de meeste gevallen is de titel van een werk tegelijk met den tekst overgeleverd en komt dus de hoogere kritiek weer neer op de beoordeeling